

merava posestvo prodati in upa, da ga bo prodal mnogo dražje, če bo višje obdavčeno, ne bi mogel zoper prenizko odmero tožiti vsled oškodovane pravice pač pa vsled oškodovanega interesa.

In drugič: naš državni svet razlaga, kakor smo videli, interes v najširšem smislu, kar je samo pozdraviti, ne pripušča pa vobče tožbe proti uredbam. Ali je to čisto pravilno? Uredba je abstrakten akt upravnega oblastva, ki ne posega neposredno v pravice in dolžnosti. Če bi bila pri nas možna tožba samo vsled oškodovane pravice, potem seveda ne bi bila možna tožba zoper uredbo, ker uredba, kakor rečeno, ne more posegati neposredno v pravice. Ampak pri nas je možna tožba tudi zoper oškodovanje interesa in oškodovanje interesa je z uredbo možno. Pomislimo na primer, da bi bila razglašena nezakonita uredba, ki naj bi dobila obvezno moč šele čez par mesecev po razglasitvi, a bi že s samo razglasitvijo težko oškodovala kredit nekega sloja prebivalstva. Ali naj čakajo prizadeti mesece, da bodo izdani na podlagi uredbe upravni akti, zoper katere bodo šele lahko tožili, ko bo škoda morda nepopravljiva? Poleg tega ne določa čl. 15., da mora biti oškodovana pravica ali interes „z upravnim aktom“, torej s konkretnim aktom, ampak „z aktom upravnega oblastva“, kamor prištevamo tudi uredbo. Torej ni tudi v tem oziru nobenega pomisleka.

O mejah materialnega pravnega vodstva v civilnem postopku.

Anton Lajovic.

I. Kakor znano, je duševni oče avstrijskega civilnega postopnika Franc Klein. Ker je naš civilni postopnik z neznatnimi spremembami prevzet po avstrijskem, je vsaj zanimivo vedeti, kako je o glavnih idejnih smernicah svojega procesa in posebej o našem vprašanju mislil Klein sam. V daljši seriji člankov pod naslovom „Pro futuro“, izišlih leta 1890 v reviji „Juristische Blätter“, je Klein že obširno pokazal idejne smernice za bodoči civilni postopek, ki ga je kasneje v nekaterih detajlnih vprašanjih natančneje razmotrival v svojih „Predavanjih“. Njegove misli so razvidne

tudi iz njegovega postumnega dela „Avstrijski civilni proces“.

Že v svojih člankih ostro napada takozvano „razpravljalno maksimo“, ki jo smatra, da izhaja iz ideje, da naj bosta pravdni stranki absolutna gospodarja procesa; mnenja je, da izvira ta misel iz anahronistične predstave, da je civilno pravdo smatrati za borbo med strankama, ki gresta, vsaka suverensko razpolagajoča s svojim pravnim gradivom v medsebojni boj z vsemi sredstvi, dokler ne bi uničila nasprotnika. Temu individualističnemu stališču stavlja nasproti socialni vidik državne pomoči in meni, da je zato treba sodnika opremiti s pravico, da smotreno posega v postopek. Že ta čas je postavil Klein temeljno smernico, ki jo v kasnejših svojih spisih tudi vzdržuje, in ki je našla izraza tudi v materialijah k avstrijskemu civilnemu procesu, namreč smernico, da tvorijo edino naravno mejo poseganju sodnika v proces samo: stvarni predlogi strank.

V svojih „Predavanjih“ in pa v posmrtni knjigi o avstrijskem civilnem procesu je Klein formuliral pobližje svoje že zgoraj omenjene misli. Pravi, da so stari avstrijski redi smatrali civilni spor za privatno stvar, ter da je iskati razlogo za to mišljenje v takozvani „naravnopravni“ filozofiji, ki je naravno svobodo smatrala za neprecenljivo dobro. Isto misel da so pozneje prevzele liberalno-individualistične doktrine. Klein meni, da se je ves evropski kontinent že odvrnil od takega „liberalnega“ naziranja, da je zato torej treba na civilni proces gledati iz socialnega vidika. Pravni spor je treba šteti med „nezgode v obratu“, nikakor ga ni mogoče smatrati kot neposredno produktivno udeleževanje. Ker je pravni spor rana na družbenem telesu, je treba, da je sodba zdravilo rani. Zato pa je treba civilni proces smatrati za dobrobitno ustanovo. Procesno vodstvo sodnika pomeni obenem udeležbo države in družbe na zasebno-pravnih sporih.

Po Kleinovem mnenju je za dober civilni postopek potrebno, da sta združena v njem pravilno razpravljalni in preiskovalni princip, pri čemer bo najboljše varovana avtonomija privatnega prometa. Naravna posledica takega nazora, da sta potem princip in zahteva, da stranki navajata svoje trditve po pravici in resnici.

Kleinovo formulacijo rešitve našega vprašanja o mejah materialnega procesnega vodstva — češ, da so stvarni predlogi strank odločilni za obseg sodnikovega poseganja v

pravni spor — so v bistvu povzeli razni avstrijskonemški komentarji (kakor Horten, Neumann, Fürstl) in sistemi (kakor Pollak, Canstein, Trutter, Skedl) z razliko, da sta zlasti Horten in Neumann obširneje razpravljala o tem vprašanju, toda o stvari ne precizneje, kakor je to storil Klein.

II. Kleinova formulacija o mejah materialnega procesnega vodstva, dasi sama po sebi ni nepravilna, vendarle ne zadošča za potrebo praktiku, ker je le presplošna.

Ko govori Klein o stvarnih predlogih strank, prihajajo v praksi kot taki vpoštev v glavnem tožbeni zahtevki.

Toda tožbeni zahtevki so v pretežni večini primerov sami na sebi povse brezbarvni. Največ tožbenih zahtevkov gre za tem, naj se tožencu naloži plačilo nekega zneska v denarju in povračilo pravnih stroškov. Iz takega tožbenega zahtevka samega ne more biti prav nič razvidno, v kaki smeri se bo razvijal spor. Tak stvarni predlog torej ni sposoben dovoljno pokazati okvir, v katerem se bo imel gibati sodnik po svoji dolžnosti materialnega procesnega vodstva. Zato nastane za vsakega sodnika ob brezbarvnem tožbenem zahtevku pereče vprašanje, kdaj se giblje še v dolžnem okviru, kdaj ga je že prekoračil, ali kdaj ni izvršil svoje dolžnosti popolnoma. V takem dvomu mu Kleinova splošna formulacija kakor tudi splošne formulacije Kleinu sledečih zgoraj omenjenih komentarjev in sistemov ne dajo zadovoljivega odgovora.

In vendar ni rešitev tega vprašanja velike važnosti samo za sodnika, oblikujočega pravno gradivo na prvi stopnji in za sodnike na višjih stopnjah, temveč še bolj za stranke same, ne samo v njihovem interesu za svoje pravice, temveč tudi v tem, s kako brzino in s kakimi stroški pridejo končno do svoje sodbe.

Za praktičnega pravnika, bodisi za sodnika ali za odvetnika so gotovo vsega uvaževanja vredne misli, ki jih ima Klein o svojem civilnem procesu, prav tako ni zametavati brez nadaljnega mišljenj, ki so jih o predmetnem vprašanju po svojih zmožnostih izoblikovali razni komentatorji in sistematiki.

Vendar pa vseh teh mišljenj ni precenjevati in zlasti ne postavljati jih višje kakor miselni sestav, ki ga kaže zakon v celoti. Menim namreč, da imajo zakoni, ki ostajajo v veljavi daljšo dobo, svojo posebno usodo. Doživljajo namreč tekom menjajočih se dob povsem svojevrstne osvetlitve, ki jih kažejo v menjajoči se luči tako, da mnogokrat tako spre-

menijo svoj obraz, da postanejo skoraj nepodobni onemu obrazu, v kakršnem so jih videli njih očetje in tvorci. Ne more se namreč jemati, kakor da je „zakonodajec“ tisti, ki je zakon v resnici stvaril ali stiliziral, kakor v pričujočem slučaju Klein. Tudi se ne more jemati, da je zakonodajec tisti faktor, ki je ob momentu uveljavljenja zakona bil formalno upravičen uveljaviti tak zakon (n. pr. ko je nastal avstrijski civilni proces tedanja avstrijska državna zbornica ob sodelovanju cesarja). Za veljavnost avstrijskega civilnega procesa po prevratu pri nas bi naravno ne mogli biti merodajni oni faktorji, ki so uveljavili ta zakon v avstrijski monarhiji. Zakonodajec je marveč nadaljujoča se volja naroda, ki hoče obdržati v veljavi zakon, uveljavljen svoj čas po čisto drugih formalno upravičenih zakonodajnih faktorjih. Latentno pride v praksi to naziranje do izraza s tem, da s o d n i k v svoji uporabi zakona s a m določa, kaj je „zakonodajec“ hotel v vseh tistih primerih, v katerih volja „zakonodajca“ ni na izrečen in precizen način izražena. Z drugimi besedami povedano: miselna zgradba zakona, dasi nekako objektivno dejstvo, vendarle v svoji praktični uporabi doživlja osvetlitev izhajajočo iz spremenjenega „duha časa“, čigar nosilci so nove, po novem „duhu časa“ spremenjene pravniške generacije, uklanjajoče se novim filozofičnim strujam spremenjenih časov. Zato morejo za današnjo dobo in za nas same mišljenja Kleina in njegovih avstrijskih komentatorjev imeti le podrejeno ter samó dokumentarično važnost, ker vsa ta mišljenja izvirajo iz dobe, koje duh časa nam je pač že dovolj daleč. Ta razmišljenja so razlog, da skušamo rešiti naslovno stavljeno vprašanje na svoj način.

III. Neglede na mišljenje Kleina in njegovih sledbenikov je treba najti pot, da rešimo zastavljeni si problem iz samega miselnega sistema, kakršnega kaže civilni postopnik. Materialnega procesnega vodstva se tičejo predvsem določbe §§ 246, 590 in 597, in deloma tudi še §§ 224 in 528 Grpp.

Prvonavedeni paragrafi govorijo o izčrpnem pretresu in o važnih dejstvih, oziroma dejanskih navedbah.

Odločilnega pomena za naš problem je določitev, katera dejstva ali dejanske trditve je smatrati za važne?

Zakaj kot „izčrpen pretres“ bi se moglo smatrati že to, če je sodnik o vsaki trditvi ene stranke razpravljal tudi v nasprotno stranko; s tem bi bil pretehtal vse pravdno gradivo, kolikor sta ga mu nudili stranki in bi bil torej opravil

izčrpen pretres stvari. Toda ali bi bilo s tem tudi rečeno, da je upošteval vse važne okolnosti? Saj sta vendar stranki v svojih navedbah lahko navajali mnogo samo ilustrativnih dejstev, katera bi mogla brez škode izostati iz navedb strank in katera bi bilo sodniku izčrpno pretresati čisto odveč.

Gre torej predvsem za to, da se določi, katera dejstva so važna! Iz kakšne perspektive naj pogleda sodnik na zatrjevana dejstva, da najde, ali so važna ali ne? Ali naj na zatrjevana dejstva gleda iz psihološkega ali fiziološkega, ali mehničnega ali fizikalnega ali kemičnega vidika? Ali naj nanje gleda s stališča filozofskega?

Če naj bi sodnik gledal na važnost dejstev, ki jih pri-
našajo stranke, iz ravno navedenih vidikov, bi bilo pač treba, da je zvedenec v eni izmed navedenih strok in da si išče pri tem rešitve problemov, ki ležijo v dotični stroki.

Vsega tega pri sodniku ne more biti. On je uradoma postavljeni in od strank pozvani, državno pooblaščen zvedenec za pravo. Zato more biti samo pravni vidik tisti, iz katerega mu je treba presojeti važnost dejstev, ki jih prednašata stranki.

Podstave za pravni vidik pa naravno ne more dati tožbeni zahtevk sam, zlasti če je tako brezbarven, da zahteva samo plačilo neke denarne svote, marveč jo morejo dati le dejanske navedbe stranke v zvezi z uveljavljenim zahtevkom. To se pravi, da je pravna sestava, ki si jo ustvari pravnik temeljem dejanskih navedb stranke v zvezi z njenim zahtevkom, edina tista, ki more pravniku pokazati, katera izmed zatrjevanih dejstev so važna in katera niso.

Vsakemu praktičnemu pravniku je znano, da je takih sporov, ki bi pripuščali samo eno pravno sestavo, le prav malo in še ti so „dolgočasni“. Za „zanimive“ se smatrajo oni spori, ki pripuščajo mnogotere in zamotane sestave. Zopet pa ni nobenega dvoma, da gradivo dejstev, ki ga v takem „zanimivem“ sporu prednaša stranka, spreminja svojo važnostno barvo ob vsaki novi sestavi. Čim to spremeniš, postanejo lahko važna dejstva, ki so bila v prejšnji sestavi postranska, in zopet izgube važnost dejstva, ki so po prejšnji sestavi bila važna.

Nadalje je psihološko neizpodbitno dejstvo, da gradi prav pri takih zanimivih, barvitih sporih vsak pravnik po svoje in z drugačno perspektivo. To je tembolj razumljivo, če soodloča tudi posebni interes. V „zanimivi“ pravdi je razumljivo, da imata tožnik in njegov zastopnik pravno se-

stavo tako, ki ugaja tožnikovemu interesu in da ima njegov nasprotnik s svojim zastopnikom temu nasprotujočo, prilagojeno zopet svojemu interesu, dočim si najde sodnik kot tretji, ki teži za objektivnostjo, zopet svojo posebno sestavo.

Ker je pa važnost zatrjevanih dejstev čisto odvisna od osvetlitev po posebni pravni sestavi, je razumljivo, da ima v takem primeru vsak izmed treh akterjev druge okolnosti za važne tako, da zopet obe stranki ne moreta vedeti, kaj sodnik smatra zavažno, ko ne poznata njegove pravne sestave. Najsi pa misli sodnik v zapletenem primeru tekom pravde tudi na kakršne si že bodi različne pravne sestave, končno spora vendarle ne more rešiti drugače kot samo na podstavi ene same pravne sestave, ne pa desetih. To je pravno-logični zahtevak! In vprav ta pravna sestava, katera končno pri sodišču obvelja, tvori po našem tisti okvir, v katerem se ima gibati sodnik s svojim materialnim procesnim vodstvom.

Dosedanja izvajanja, se zdi, da so čisto psihološke narave, nastane pa vprašanje, ali imajo kako oporo v samem miselnem sistemu civilnega postopnika.

Mislím, da dajeta trden temelj tem izvajanjem ustanove „tekoče pravde“ in „razsojene stvari“, ki tvorita bistven del gradnje civilnega postopnika. Ti dve ustanovi nimata izvora le v neki ekonomiki procesa, temveč še bolj v ideji pravne varnosti, ker bi nasprotna možnost večkratne razsoje iste stvari vodila v popolno anarhijo in do uničenja glavnega smotra vsakega sodstva, kateri je predvsem: red.

Kaj pa je logična posledica ustanov „tekoče pravde“ in „razsojene stvari?“

Čim se pred sodnikom pojavi prigovor tekoče ali razsojene stvari ali čim sam obrne pozornost na tako stanje, nastane zanj dolžnost, da primerja oni spor, ki ga ima v razpravi, z dozdevno tekočim ali z že razsojenim. Dognati mu je treba, ali je razpravljani spor isti s tekočim ali z že razsojenim. Dognati mu je treba torej identiteto razpravljene stvari z drugo — tekočo ali že razsojeno stvarjo.

Take istovetnosti ne bi mogli dognati, ne da bi pojmovno in logično predpostavljali posebno individualnost vsakega spora. Da doženeš individualnost, je potreba, da ima spor ali pravna stvar take znake, ki jo določno identificirajo in ločijo od vsake druge.

Kratka in enostavna formula za identifikacijo bi bila: isti stranki, iste dejanske trditve, isti pravni naslov in isti

zahtevkov. Izmed štirih navedenih lastnosti, ki naj služijo za identifikacijo tožbe, se zdi, da je najpomembnejša lastnost pravnega naslova.

Dâ se misliti, da se ob istih dejanskih trditvah tožnika, ob istosti zahtevka in toženca, more zgraditi tudi drug pravni naslov, bistveno različen od prvotno postavljenega. S spremembo pravnega naslova je tudi identiteta spora ali tožbe spremenjena (glej določbo o spremembi tožbe § 330 zadnji odstavek Grpp.).

IV. Praktičen zgled naj pokaže nazorneje pomen zgorajšnjega teoretičnega razmotrivanja.

Tožilec vloži po svojem odvetniku tožbo te-le vsebine:

Tožilec, kmečki posestnik, je kupil v mestu pri trgovcu železen štedilnik posebne marke in ga postavil doma v kuhinjo; navzlic tožilčevi izrečni prepovedi je tožnikova žena za moževim hrbtom prodala štedilnik sosedu B., ta ga je pa prodala sosedu C.; tožilec zato stavi zahtevek nasproti sosedu B kot toženki, da mu je dolžna izročiti njegov štedilnik, ki ima take in take posebne znake.

Pri razpravi je toženka zastopana tudi po odvetniku in stavlja razne prigovore. Nobena izmed strank pa se ne dotakne vprašanja, v čigavi oblasti je sporni štedilnik, ali ga ima sosedu B. ali C.

Pričujoča tožba je gotovo lastninska in je treba po smislu precizne določbe o. d. z. tožitelju, če hoče uspeti, trditi in po potrebi dokazati lastnino na vtoževanem predmetu in pa, da se sporni predmet nahaja v oblasti toženke. Če ti dve odločilni okolnosti nista razjasnjeni, sodnik ne sme ugoditi tožbenemu zahtevku.

Ker se v pričujočem sporu nobena od strank, dasi imata vsaka svojega odvetnika, ni dotaknila vprašanja, v čigavi oblasti je sporni predmet, in ker je ta okolnost odločilne važnosti za rešitev spora, zadene sodnika z ozirom na njegovo dolžnost materialnega procesnega vodstva neizogibna naloga, da vnese sam v razpravo to vprašanje.

In ker je vsaka stranka dolžna, da svoj zahtevek podpre s potrebnimi trditvami, bo sodnik vprašanje, v čigavi oblasti se nahaja sporni štedilnik, oziroma ali se nahaja v toženkini oblasti, obrnil na tožitelja.

Če tožitelj odgovori, da je štedilnik v toženkini oblasti B., ki ga je sicer naprej prodala, ne pa še izročila, so s tem dejanske trditve tožitelja v smislu § 369 o. d. z. popolne in sklepčne.

Če bi pa nasprotno tožilec izjavil, da se sporni štedilnik nahaja v oblasti sosedu C., ki ji je bil izročen že pred dostavitvijo tožbe toženki B., potem bi bila pa tožba s to navedbo postala nesklepčna in bi tožbeni zahtevek bilo treba zavrniti.

Če bi pa sodnik opustil razpravljanje o tem, v čigavi oblasti se nahaja sporni štedilnik in če bi se tega vprašanja nobena izmed strank ne dotaknila, bi ne bilo smatrati tožbo za nesklepčno, temveč samo za pomanjkljivo. Za pomanjkljivo pa bi bilo smatrati tudi postopanje v tej pravdi, če se o tej važni okolnosti ni razpravljalo.

To pomanjkljivost postopanja povzroča edinole določba, lastna našemu Grpp. oziroma prejšnjemu avstrijskemu c. pr. r., določba, ki nalaga sodniku dolžnost materialnega procesnega vodstva. Če bi te ustanove ne bilo v našem Grpp., bi se lastninska tožba, v kateri ne bi bilo nič omejneno, da je sporni predmet v toženčevi oblasti, morala smatrati za nesklepčno, in ne samo za pomanjkljivo, kakor to velja po našem pravu.

Konkreten predpis civilnega postopnika o materialnem procesnem vodstvu ustvarja torej svojevrstne pomanjkljivosti, ki v postopanju nastanejo zbog tega, če kaka važna okolnost ni bila pritegnjena v razpravo.

Ker pa sem že zgoraj izvajal, da ne daje važnost raznim trditvam strank to, kar stranke mislijo o važnosti nekih okolnosti, temveč to, s kako pravno sestavo osvetli sodnik dejstveno gradivo strank, ali z drugimi besedami kakšen pravni temelj si zgradi iz dejanskega gradiva strank, je jasno, da gre tu za svojevrstne pomanjkljivosti postopanja, ki izvirajo povsem iz pravne sestave sodnika, ki jih v prvi instanci more odpraviti edinole sodnik sam, ne moreta pa obe pravdajoči se stranki, kadar imata onidve v vidu drugačen pravni temelj od onega, kakršnega si zgradi sodnik.

Če pogledamo to stvar glede na postopek pred prizivnim ali revizijskim sodnikom, se pokaže vloga prizivajoče ali revidujoče stranke v njenih izvajanjih pravnih sredstev v posebni luči.

Če se namreč zgodi, da gradi prizivna ali revizijska stopnja sporni slučaj pravno na drug način, kot so to storili prva stopnja in obe stranki, potem prizivatelj nikakor ne more zadeti in pokazati one pomanjkljivosti, ki se pokažejo šele vsled tega, da nadrejena stopnja gradi drugačen pravni

temelj, vsled katere nove sestave se pokaže, da nekatere važne okolnosti niso bile razmotrivane na prvi stopnji.

Prizivatelj ali revident v takem slučaju ne more uporabiti v naprej drugega, kot da trdi napačno pravno presojo in pomanjkljivost postopka, ne da bi utegnil pokazati, v čem je pravna presoja napačna in v čem je postopanje pomanjkljivo, kar bi mu seveda nadrejene stopnje ne smele šteti v zlo, še manj pa odbiti mu priziv ali revizijo češ, da ni pokazal, v čem je pravna presoja napačna in v čem je postopek pomanjkljiv.

V. Zgoraj smo se ozirali ob zgledu prodanega štedilnika na to, kakšen bi za sodnika bil položaj pri ustni razpravi ob razpravljanju z obema strankama.

Ali zadene ta dolžnost materialnega procesnega vodstva sodnika tudi v kontumačnem položaju? Recimo, da je prišel na prvi narok samo tožilec s tako pomanjkljivo tožbo, kot smo jo zgoraj orisali. Ali sme sodnik v tem slučaju vprašati tožitelja, v čigavi oblasti je sporni štedilnik in za primer, da došli tožitelj trdi, da je v toženkini oblasti, sme li to trditev v zapisniku ugotoviti. Menim, da je to tudi v kontumačnem položaju sodnikova dolžnost, zakaj njegova dolžnost materialnega procesnega vodstva ni omejena samo na ustno razpravo z obema strankama, ampak je v zakonu povsem neomejena. Za kontumačni položaj določa zakon, da je navedbe došle stranke smatrati za resnične. Tudi navedbo tožitelja, da je sporni štedilnik v oblasti toženke, dasi te navedbe ni v tožbi, je vendarle vzeti vpoštev, ker bi v nasprotnem primeru bilo treba stati na povsem nevzdržnem stališču, da bi smel došli tožitelj ob prednašanju svoje tožbe rabiti natančno samo vse tiste besede, s katerimi je sestavil svojo pismeno tožbo.

V tem pogledu prakso dostikrat moti spomin na površno razumevano besedilo § 497 Grpp, da je nove dejanske navedbe jemati v poštev samo, kolikor so bile priobčene nasprotni stranki; pri tem pa praksa popolnoma prezre prevažno omejitev, namreč, da je treba nove dejanske navedbe priobčiti samo takrat nasprotni stranki, če te nove dejanske navedbe n a s p r o t u j e j o vsebini pravnih spisov.

Pravna ideja § 495 soglaša popolnoma z ono § 492, da je smatrati za resnične one dejanske navedbe došle stranke, ki se nanašajo na predmet pravnega spora, one navedbe torej, ki gredo v pravni smeri tožbe same. To pa v pričujočem primeru pač mora veljati za novo okolnost ugotovljeno pri kontumačnem naroku temeljem materialnega procesnega

vodstva sodnikovega. Saj ta okolnost leži v smeri in v bistvu prednašane lastninske tožbe.

Če bi sodnik, izrekajoč na podlagi pomanjkljive lastninske tožbe izrekel zamudno sodbo in ugodil tožbenemu zahtevku, bi po mojih mislih prizivna instanca nikakor ne mogla ugoditi toženčevemu prizivu, ki bi trdil, da je tožba nesklepčna, ugoditi tako, da bi tožbeni zahtevek zavrnila, marveč bi morala razveljaviti kontumačno sodbo in naložiti prvemu sodniku, da postopek dopolni s tem, da povpraša tožitelja, v čigavi oblasti je sporni štedilnik, ne da bi pri novem naroku, ki bi ga v svrhu te dopolnitve razpisal prvi sodnik, mogla in smela biti tožencu dana prilika in pravica razpravljati.

Ta novi narok bi bilo smatrati za nadaljevanje prvotnega prvega naroka,

(Konec prih.)

Preklic predloga (§ 85 Kz.) in umik zasebne tožbe.

Priv. doc. dr. Avgust Munda.

I. Uvod.*

Današnje kazensko pravo je javno pravo: edinole država ima pravico preganjati kazniva dejanja. To pravico uveljavlja država praviloma sama, le v izjemnih primerih jo prepušča zasebnemu tožilcu. Dolžnost državnega tožilca je, da preganja po načelu legalitete (§§ 39 štev. 1, 44 prvi odst. Kp.) kazniva dejanja, ki se preganjajo po javni obtožbi: praviloma ni potrebno, da bi v to privolila oseba, ki je oškodovana po kaznivem dejanju. Izjemoma pa preganja država vendarle kazniva dejanja tedaj, če to zahteva

* Kratice:

- Allfeld V. D. A. = Dr. Philip Allfeld. Vergleichende Darstellung des deutschen u. ausl. Strafr. Allg. Teil. 1908.
 Binding Hdb. I = Dr. Karl Binding. Handbuch des Strafrechtes, erster Band, Leipzig 1885.
 Čubinski = Dr. Mih. Čubinski. Naučni i praktični komentar k. z. kralj. Jug. 1930.